

Број : 249/2011-Д-02/1
Датум: 08.08.2011.

25.8.2011.

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ „СРБИЈАГАС“ НОВИ САД
Душан Бајатовић, генерални директор
Народног Фронта 12
21000 Нови Сад
факс: 021/481 43 99

Поштовани,

У прилогу Вам достављамо Мишљење на Предлог одлуке о утврђивању цена за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса, који сте нам доставили дописом број 01-01-5096 од 08.08.2011. године.

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА

Z. Mašić

Зубо Машић

[Handwritten signature]

На основу члана 66. став 5. Закона о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 84/04 и 57/11) и члана 12. тачка 8. Статута Агенције за енергетику Републике Србије („Службени гласник РС“, број 52/05), Савет Агенције за енергетику Републике Србије, на 160 седници од 22.08.2011 године, разматрао је Предлог одлуке о утврђивању цена за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса Јавног предузећа „Србијагас“, Нови Сад, и даје следеће

МИШЉЕЊЕ

1. Јавно предузеће „Србијагас“, Нови Сад - оператор транспортног система за природни гас, доставило је својим дописом број 01-01-5096 од 08.08.2011. године (допис заведен у Агенцији под бројем 249/2011-Д-02/1 од 08.08.2011. године) на мишљење Предлог одлуке о утврђивању цена за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса, којом су предложене следеће цене за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса:

Тарифни елемент	Тарифни став	Јединица мере	Динара по јединици мере
Енергент	Енергент	м ³	0,79
Капацитет	Капацитет	м ³ /дан/година	54,98
Енергент	Енергент за управљање системом	м ³	0,00

2. У поступку оцене оправданости трошкова пословања, као и висине планиране стопе повраћаја на регулисана средства који се, сагласно Закону о енергетици и Методологији за одређивање тарифних елемената за израчунавање цена приступа и коришћења система за транспорт природног гаса („Службени гласник РС“, 68/06, 1/07, 100/08, 116/08, 64/10 и 45/11), признају енергетским субјектима при образовању цена, Агенција је на основу приложене документације и података достављених уз Предлог одлуке, утврдила да је Јавно предузеће „Србијагас“, при образовању цене за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса:

- обрачунало максимално одобрени приход за енергетску делатност транспорта природног гаса и максимално одобрени приход за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас и извршило алокацију максимално одобрених прихода на тарифне елементе применом критеријума и мерила утврђених Методологијом за одређивање тарифних елемената за израчунавање цена приступа и коришћења система за транспорт природног гаса („Службени гласник РС“, 68/06, 1/07, 100/08, 116/08, 64/10 и 45/11);
- исказало цене за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса по тарифним ставовима на начин утврђен Тарифним системом за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса („Службени гласник РС“, 1/07).
- стопу повраћаја на регулисана средства утврдило у висини од 7,50% за енергетску делатност транспорта природног гаса и за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас, која је обрачуната, применом реалне цене сопственог капитала пре опорезивања од 10,00% за обе енергетске делатности, пондерисане просечне цене позајмљеног капитала од 5,10% за обе енергетске делатности, учешћа сопственог капитала у финансирању

регулисаних средстава од 40,00% за обе енергетске делатности, учешћа позајмљеног капитала у финансирању регулисаних средстава од 60,00% за обе енергетске делатности и стопе пореза на добит од 10,00% за обе енергетске делатности.

2. Полазећи од наведених констатација и свеобухватне анализе приложене документације и података, Агенција је закључила:

- 1) Да су сви елементи релевантни за утврђивање оправданих трошкова пословања и максимално одобреног прихода за енергетску делатност транспорта природног гаса и за утврђивање максимално одобреног прихода за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас реално исказани и стога је мишљења да се могу сматрати оправданим;
- 2) Да су предложене стопе повраћаја на нивоу уобичајених стопа у земљама са сличним условима и ризицима пословања за енергетске делатности транспорта природног гаса и управљања транспортним системом за природни гас. Међутим, полазећи од тога да су средства Јавног предузећа „Србијагас“, у државној својини, то би се о предложеној висини стопе повраћаја, односно о њеном уделу у цени за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса, требало да определи оснивач, као власник целокупног капитала овог јавног предузећа, а у складу са политиком развоја енергетских делатности, политиком цена и буџетским потребама.

3. Ставови Агенције изнети у овом мишљењу, детаљније су образложени у анализи енергетско – техничких карактеристика система за транспорт природног гаса и система за управљање транспортним системом за природни гас, као и економско – финансијских показатеља и као аналитичка основа су прилог овог мишљења.

Број : 283/2011-Д-І/10
Београд, 22.08.2011. године

АНАЛИТИЧКА ОСНОВА

за оцену и давање мишљења о ценама за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса

Уводне напомене

ЈП „Србијасгас“, Нови Сад, као транспортер природног гаса и оператор транспортног система за природни гас, доставио је АЕРС на давање мишљења предлог цена за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса (допис заведен у АЕРС под бројем 250/2011-Д-02/1 од 08.08.2011. године), у складу са Законом о енергетици („Службени гласник РС“, 84/04).

У прилогу наведеног дописа достављен је Предлог цена за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса, попуњене табеле по захтеву Агенције и пратећа документација.

ЈП „Србијасгас“ је, у претходном поступку, пре достављања поменутог предлога, извршио више корекција обрачуна и доставио Агенцији сва тражена образложења, документацију и додатне податке.

Полазне основе

Све енергетско – техничке и економско - финансијске табеле приложене уз Предлог одлуке на захтев Агенције, за енергетску делатност транспорта природног гаса и за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас, предметни подносилац захтева је формално – технички правилно попунио. Економско – финансијска анализа предложеног акта о ценама односи се на анализу сваког појединачног елемента формуле за израчунавање максимално одобреног прихода за енергетску делатност транспорта природног гаса и за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас а према Методологији за одређивање тарифних елемената за израчунавање цена приступа и коришћења система за транспорт природног гаса („Службени гласник РС“, 68/06, 1/07, 100/08, 116/08, 64/10 и 45/11), као и на формално - техничку исправност алокације предметних максимално одобрених прихода на тарифне елементе (односно израчунавање цена по тарифним ставовима а према Тарифном систему за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса („Службени гласник РС“, 1/07).

У поступку економско – финансијске анализе предложеног акта о ценама Агенција је имала у виду и следеће:

- Подносилац захтева је јавно предузеће, што има значаја приликом планирања одређених економско - финансијских величина за регулаторни период (целокупан капитал подносиоца захтева је државни капитал, трошкови зарада су под контролом надлежних министарстава, одлуку о расподели добити доноси Управни одбор подносиоца захтева уз сагласност Оснивача и сл.);

- Подносилац захтева поседује лиценце за обављање девет енергетских делатности, а поред тога обавља и неенергетске делатности;
- Подносилац захтева је у складу са законом извршио интерно раздвајање књиговодствених рачуна по делатностима и саставио је и Агенцији доставио билансе стања и билансе успеха и извештаје независног ревизора по делатностима за претходна два регулаторна периода (2008. и 2009. година). Интерно раздвајање књиговодствених рачуна по делатностима извршено је на начин који Агенција оцењује као коректан и прихватљив. С тим у вези, сви подаци који су у економско – финансијским табелама Правила информисања наведени за претходна два регулаторна периода, усклађени су са подацима из биланса стања и биланса успеха за предметне енергетске делатности. Такође, алокација заједничких позиција биланса стања и биланса успеха а које имају утицаја на формирање максимално одобрених прихода за предметне енергетске делатности извршена је коректно, односно подносилац захтева је коректно дефинисао кључеве за расподелу заједничких билансних позиција у регулаторном периоду и доставио Агенцији прихватљива образложења (рачунице) одабраних кључева.

Опис транспортног система

ЈП „Србијагас“ обавља делатност транспорта природног гаса на 2.191,7 km мреже притиска $16 < p < 50 \text{ bar}$. Природни гас се преузима на 1 месту од другог транспортног система и са 12 места од произвођача природног гаса (које укључује и преузимање из ПСГ Банатски Двор). Број места испоруке са транспортног система ЈП „Србијагас“ на почетку 2010. године је 163 за 24 дистрибутера и 79 за места испоруке купцима који су директно прикључени на транспортни систем.

Транспорт природног гаса из Руске Федерације се обавља магистралним гасоводом који пролази кроз Украјину и Мађарску и гас улази у Републику Србију код Хоргоша. Транзит природног гаса кроз Мађарску је дефинисан дугорочним Уговором о транзиту природног гаса закљученим са МОП Транспортном, Шиофок. Један крак магистралног гасовода преко Зворника, омогућава транспорт природног гаса преко Републике Србије до Босне и Херцеговине дуж правца Хоргош – Батајница- Зворник (укупна дужина око 300 km). Транзит природног гаса за Босну је дефинисан дугорочним уговором ЈП Србијагас, Нови Сад и Енергоивест / БХ –Гас, Сарајево.

ЈП „Србијагас“ делатност управљања транспортним системом обавља и на 64,5 km гасовода притиска $16 < p < 54 \text{ bar}$ од Појата до Ниша које су власништву „Југоросгас“ а.д. Београд.

Количине природног гаса планиране за транспорт

Трошкови који улазе у обрачун максимално одобреног прихода ЈП Србијагас се утврђују на основу података о планираним количинама природног гаса које ће се испоручити са транспортног система ЈП Србијагас-а без количина намењених транзиту.

Тарифни елемент „енергент“ – 2.475.216.000 m³ је укупна планирана количина природног гаса за транспорт у 2010. години. Тарифни елемент енергент је правилно израчунат и износи:

Другом транспортеру:	37.200.000 m ³ .
Квалификованим купцима на транспортном систему:	648.838.000 m ³ .
Тарифним купцима купцима на транспортном систему:	146.163.000 m ³ .
Дистрибуцији која је исто правно лице као транспортер:	935.557.000 m ³
Другим дистрибуцијама:	362.895.000 m ³

Погону произвођача гаса који користи само услугу транспорта и управљања ТС: 242.453.000 m³

Тарифни елемент „енергент“ за 2010 годину је за 4,9 % мањи него приликом претходног одобравања цена када је износио 2.602.003.000 m³ и 23,7% већи у односу на реализацију у 2009. години од 2.001.396.000 m³.

Тарифни елемент „енергент“ у управљању транспортним системом је исти као и тарифни елемент „енергент“ за транспорт.

Тарифни елемент „капацитет“ – 15.225.000 m³/дан/год. је за 2010. годину усвојен на основу података из 2009. године, умањен за капацитет два места испоруке произвођача природног гаса која су престала са потрошњом природног гаса. Тарифни елемент капацитет је правилно израчунат и износи:

Другом транспортеру:	243.000 m ³ /дан/год.
Квалификованим купцима на транспортном систему:	3.343.000 m ³ /дан/год.
Тарифним купцима купцима на транспортном систему:	1.289.000 m ³ /дан/год.
Дистрибуцији која је исто правно лице као транспортер:	5.655.000 m ³ /дан/год.
Другим дистрибуцијама:	2.611.000 m ³ /дан/год.

Погону произвођача гаса који користи само услугу транспорта и управљања ТС: 1.070.000 m³/дан/год.

Тарифни елемент „капацитет“ за 2010 годину је за 6,7 % мањи него приликом претходног одобравања цена, када је износио 16.326.000 m³/дан/год.

Планирани губици природног гаса

Стопа губитака природног гаса у транспортном систему је планирана за 2010.годину у износу од 0,03%, јер предлог транспортера од 0,48 % није прихваћен. Стопа губитака је утврђена као максимална вредност у претходне три године (0,0 % - 2007; 0,0 % - 2008; 0,03 % - 2009) и узимајући у обзир међународна искуства да одређени губици постоје на транспортном систему, али да су они врло мали.

Потрошња природног гаса за сопствене потребе

Планирана сопствена потрошња природног гаса транспортног система износи 2.636.800 m³ у 2010. години. Састоји се од 2.256.800 m³ за технолошке потреба система што су рад компресора и предгревање гаса на ГМРС и 380.000 m³ за грејање сопствених просторија. Сопствена потрошња природног гаса у 2010. години је 20 % већа од реализације у 2009.години од 2.198.000 m³ због тога што је бележење потрошње на ГМРС за предгревање гаса на одређеном броју ГМРС почело тек крајем 2009. године.

Оперативни трошкови

Економско – финансијска анализа оперативних трошкова уважила је пројектовану стопу инфлације за 2010. годину од 6,0%, као и да је планирана транспортована количина природног гаса у регулаторном периоду већа у односу на остварење у претходној години за 23,7%, а што све има утицаја на планиране оперативне трошкове у регулаторном периоду.

Укупни оперативни трошкови планирани су у регулаторном периоду за енергетску делатност транспорта природног гаса у износу од 998,7 милиона динара (за 11,6% више у односу на остварење у претходној години) и њихова структура је приказана у следећој табели:

(у 000 динара)

Р/Б	Позиција	Биланс успеха за 2009. годину	Оправдани трошкови за 2009. годину	Планирано за 2010. годину	Индекс
1	2	3	4	5	6 (5 / 4)
1.	Трошкови материјала	124.930	124.930	140.988	112,9%
1.1.	Трошкови материјала за израду	5.292	5.292	5.610	106,0%
1.2.	Трошкови осталог материјала (режијског)	22.431	22.431	31.997	142,6%
1.3.	Трошкови горива и енергије	97.207	97.207	103.381	106,4%
2.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	459.117	457.715	509.345	111,3%
2.1.	Трошкови зарада и накнада зарада (брutto)	336.030	336.030	388.451	115,6%
2.2.	Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	63.003	63.003	72.831	115,6%
2.3.	Трошкови накнада по уговору о делу	283	283	292	103,1%
2.4.	Трошкови накнада по ауторским уговорима				
2.5.	Трошкови накнада по уговору о привременим и повременим пословима	88	88	91	103,1%
2.6.	Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора	1.541	140	148	106,0%
2.7.	Трошкови накнада члановима управног и надзорног одбора	3.228	3.228	3.080	95,4%
2.8.	Остали лични расходи и накнаде	54.943	54.943	44.452	80,9%
3.	Трошкови производних услуга	102.939	97.171	106.079	109,2%
3.1.	Трошкови услуга на изради учинака	4.695			
3.2.	Трошкови транспортних услуга	54.531	54.531	57.803	106,0%
3.3.	Трошкови услуга одржавања	15.185	15.185	19.174	126,3%
3.4.	Трошкови закупнина	8.406	8.406	8.910	106,0%
3.5.	Трошкови сајмова	522	522	553	105,9%
3.6.	Трошкови рекламе и пропаганде	7.382	6.309	6.688	106,0%
3.7.	Трошкови истраживања				
3.8.	Трошкови развоја који се не капитализују				
3.9.	Трошкови осталих услуга	12.218	12.218	12.951	106,0%

4.	Нематеријални трошкови	212.797	212.797	239.729	112,7%
4.1.	Трошкови непроизводних услуга	48.431	48.431	51.336	106,0%
4.2.	Трошкови репрезентације	9.276	9.276	9.833	106,0%
4.3.	Трошкови премија осигурања	61.336	61.336	65.016	106,0%
4.4.	Трошкови платног промета	5	5	5	100,0%
4.5.	Трошкови чланарина	905	905	959	106,0%
4.6.	Трошкови пореза	58.789	58.789	62.316	106,0%
4.7.	Трошкови доприноса				
4.8.	Остали нематеријални трошкови	34.055	34.055	50.264	147,6%
5.	Део резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених а који се исплаћују у регулаторном периоду	2.365	2.365	2.604	110,1%
6.	Укупно (1 + 2 + 3 + 4 + 5)	902.147	894.978	998.744	111,6%

Као полазна основа за оцену оправданости оперативних трошкова у регулаторном периоду коришћени су остварени оперативни трошкови у претходној години а чију оправданост је ценила Агенција. У односу на остварене оперативне трошкове који су исказани у Билансу успеха за 2009. годину за делатност транспорта природног гаса кориговани су следећи оперативни трошкови који нису у директној функцији обављања предметне енергетске делатности или чији се износ не може оценити као оправдан:

- «Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора» су умањени за износ од 1.401.000 динара а који не може бити признат као оправдан оперативни трошак јер примарно није у директној функцији обављања предметне енергетске делатности;
- «Трошкови услуга на изради учинака» (4.695.000 динара) нису у целости признати као оправдани оперативни трошкови јер нису у директној функцији обављања предметне енергетске делатности;
- «Трошкови рекламе и пропаганде» су умањени за износ од 1.073.000 динара а који не може бити признат као оправдан оперативни трошак јер се односи на трошкове спонзорства.

Економско – финансијска анализа појединачних оперативних трошкова у регулаторном периоду за енергетску делатност транспорта природног гаса нарочито је фокусирана на трошкове код којих је предвиђена значајнија промена у односу на остварење у претходној години и који су планирани у значајнијем апсолутном износу, а то су:

- „Трошкови осталог материјала (режијског)“ планирани су у регулаторном периоду у износу од 31.997.000 динара (за 42,6% више у односу на остварење у претходној години). У оквиру ове групе трошкова значајније учешће и повећање у регулаторном периоду имају само „Трошкови материјала и резервних делова за одржавање основних средстава“ који су планирани у регулаторном периоду у износу од 28.020.000 динара (за 50,0% више у односу на остварење у претходној години). Подносилац захтева је у образложењу навео да услед објективних финансијских ограничења у дужем претходном периоду није било могућности за значајнија улагања у трошкове одржавања основних средстава, који самим тим објективно нису били на оптималном и адекватном нивоу којим би се у потпуности омогућило безбедно и сигурно функционисање система за транспорт природног гаса. Предметни трошкови су највишег приоритета и не дозвољавају одлагање улагања за наредне регулаторне периоде. Исто образложење се односи и на „Трошкове услуга одржавања“ који су планирани у регулаторном периоду у износу од 19.174.000 динара (за 26,3% више у односу на остварење у претходној години) и који се доминантно односе на трошкове одржавања система за транспорт природног гаса;

- „Трошкови зарада и накнада зарада (брото)“ планирани су у регулаторном периоду у износу од 388.451.000 динара (за 15,6% више у односу на остварење у претходној години). Пораст предметног трошка је планиран у складу са усвојеним Програмом пословања подносиоца захтева за 2010. Годину;
- „Трошкови регулаторне накнаде“ планирани су у регулаторном периоду у износу од 34.446.000 динара и укључени су у оквиру „Осталих нематеријалних трошкова“. Трошкови регулаторне накнаде планирани су у регулаторном периоду у складу са Методологијом, односно у износу од 1,25% од максимално одобреног прихода утврђеног пре укључивања овог трошка;
- „Трошкови заштите животне средине“ планирани су у регулаторном периоду у износу од 231.000 динара (у претходној години ови трошкови нису исказани);
- „Трошкови добровољног додатног пензијског и инвалидског осигурања“ и „Трошкови услуга за хуманитарне, научне, спортске и културне циљеве“ нису планирани у регулаторном периоду (у претходној години ови трошкови нису исказани);
- Све остале позиције оперативних трошкова планиране су у регулаторном периоду у просеку за 6% више у односу на остварење у претходној години.

Укупни оперативни трошкови планирани су у регулаторном периоду за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас у износу од 98,3 милиона динара (за 12,4% више у односу на остварење у претходној години) и њихова структура је приказана у следећој табели:

(у 000 динара)

Р/б	Позиција	Биланс успеха за 2009. годину	Оправдани трошкови за 2009. годину	Планирано за 2010. годину	Индекс
1	2	3	4	5	6 (5 / 4)
1.	Трошкови материјала	4.941	4.941	5.788	117,1%
1.1.	Трошкови материјала за израду	548	548	581	106,0%
1.2.	Трошкови осталог материјала (режијског)	1.620	1.620	2.253	139,1%
1.3.	Трошкови горива и енергије	2.773	2.773	2.954	106,5%
2.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	65.915	65.766	74.244	112,9%
2.1.	Трошкови зарада и накнада зарада (брото)	50.026	50.026	57.830	115,6%
2.2.	Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	9.261	9.261	10.706	115,6%
2.3.	Трошкови накнада по уговору о делу	32	32	33	103,1%
2.4.	Трошкови накнада по ауторским уговорима				
2.5.	Трошкови накнада по уговору о привременим и повременим пословима	10	10	10	103,1%
2.6.	Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора	175	26	26	100,0%
2.7.	Трошкови накнада члановима управног и надзорног одбора	368	368	351	95,4%
2.8.	Остали лични расходи и накнаде	6.043	6.043	5.288	87,5%
3.	Трошкови производних услуга	8.659	8.537	9.460	110,8%
3.1.	Трошкови услуга на изради учинака				
3.2.	Трошкови транспортних услуга	4.488	4.488	4.758	106,0%
3.3.	Трошкови услуга одржавања	1.229	1.229	1.712	139,3%
3.4.	Трошкови закупнина	1.226	1.226	1.300	106,0%

3.5.	Трошкови сајмова	59	59	63	106,8%
3.6.	Трошкови рекламе и пропаганде	838	716	759	106,0%
3.7.	Трошкови истраживања				
3.8.	Трошкови развоја који се не капитализују				
3.9.	Трошкови осталих услуга	819	819	868	106,0%
4.	Нематеријални трошкови	8.107	8.107	8.595	106,0%
4.1.	Трошкови непроизводних услуга	4.151	4.151	4.400	106,0%
4.2.	Трошкови репрезентације	1.057	1.057	1.120	106,0%
4.3.	Трошкови премија осигурања	870	870	923	106,1%
4.4.	Трошкови платног промета	2	2	2	100,0%
4.5.	Трошкови чланарина	82	82	87	106,1%
4.6.	Трошкови пореза	180	180	191	106,1%
4.7.	Трошкови доприноса				
4.8.	Остали нематеријални трошкови	1.765	1.765	1.872	106,1%
5.	Део резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених а који се исплаћују у регулаторном периоду	82	82	182	222,0%
6.	Укупно (1 + 2 + 3 + 4 + 5)	87.704	87.433	98.269	112,4%

Као полазна основа за оцену оправданости оперативних трошкова у регулаторном периоду коришћени су остварени оперативни трошкови у претходној години а чију оправданост је ценила Агенција. У односу на остварене оперативне трошкове који су исказани у Билансу успеха за 2009. годину за делатност управљања транспортним системом за природни гас кориговани су следећи оперативни трошкови који нису у директној функцији обављања предметне енергетске делатности или чији се износ не може оценити као оправдан:

- «Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора» су умањени за износ од 149.000 динара а који не може бити признат као оправдан оперативни трошак јер примарно није у директној функцији обављања предметне енергетске делатности.
- «Трошкови рекламе и пропаганде» су умањени за износ од 122.000 динара а који не може бити признат као оправдан оперативни трошак јер се односи на трошкове спонзорства.

Економско – финансијска анализа појединачних оперативних трошкова у регулаторном периоду за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас нарочито је фокусирана на трошкове код којих је предвиђена значајнија промена у односу на остварење у претходној години и који су планирани у значајнијем апсолутном износу, а то су:

- „Трошкови осталог материјала (режијског)“ планирани су у регулаторном периоду у износу од 2.253.000 динара (за 39,1% више у односу на остварење у претходној години). У оквиру ове групе трошкова значајније учешће и повећање у регулаторном периоду имају само „Трошкови материјала и резервних делова за одржавање основних средстава“ који су планирани у регулаторном периоду у износу од 1.827.000 динара (за 50,0% више у односу на остварење у претходној години). Подносилац захтева је у образложењу навео да услед објективних финансијских ограничења у дужем претходном периоду није било могућности за значајнија улагања у трошкове одржавања основних средстава, који самим тим објективно нису били на оптималном и адекватном нивоу којим би се у потпуности омогућило безбедно и сигурно функционисање система за транспорт природног гаса. Предметни трошкови су највишег приоритета и не дозвољавају одлагање улагања за наредне регулаторне периоде. Исто образложење се односи и на „Трошкове услуга одржавања“ који су планирани у регулаторном периоду у износу од 1.712.000 динара (за 39,3% више у односу на остварење у претходној години).

години) и који се доминантно односе на трошкове одржавања система за транспорт природног гаса;

- „Трошкови зарада и накнада зарада (брото)“ планирани су у регулаторном периоду у износу од 57.830.000 динара (за 15,6% више у односу на остварење у претходној години). Пораст предметног трошка је планиран у складу са усвојеним Програмом пословања подносиоца захтева за 2010. Годину;
- „Трошкови добровољног додатног пензијског и инвалидског осигурања“, „Трошкови услуга за хуманитарне, научне, спортске и културне циљеве“ и „Трошкови заштите животне средине“ нису планирани у регулаторном периоду (у претходној години ови трошкови нису исказани);
- Све остале позиције оперативних трошкова планиране су у регулаторном периоду у просеку за 6% више у односу на остварење у претходној години.

На основу свега напред наведеног, предложени оперативни трошкови у регулаторном периоду за предметне енергетске делатности се могу сматрати оправданим и прихватљивим.

Трошкови амортизације

Трошкови амортизације планирани су у регулаторном периоду за енергетску делатност транспорта природног гаса у износу од 456,1 милиона динара, односно за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас у износу од 1,9 милиона динара.

Трошкови амортизације постојећих средстава планирани су у регулаторном периоду за енергетску делатност транспорта природног гаса у износу од 440,7 милиона динара (за 18,2% мање у односу на остварене трошкове амортизације у претходној години), односно за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас у износу од 1,2 милиона динара (за 15,4% мање у односу на остварене трошкове амортизације у претходној години). Трошкови амортизације средстава која ће бити активирана у регулаторном периоду планирани су за енергетску делатност транспорта природног гаса у износу од 15,4 милиона динара, односно за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас у износу од 0,7 милиона динара, и правилно су обрачунати у складу са планираним активирањем средстава у регулаторном периоду и дефинисаним процењеним корисним веком средстава која ће бити активирана у регулаторном периоду.

Према општем акту о рачуноводству и рачуноводственим политикама подносиоца захтева, трошкови амортизације се обрачунавају пропорционалном методом у процењеном корисном веку трајања средстава а што је у складу са Методологијом.

На основу свега напред наведеног, предложени трошкови амортизације у регулаторном периоду за предметне енергетске делатности се могу сматрати оправданим и прихватљивим.

Стопа повраћаја на регулисана средства

Стопа повраћаја на регулисана средства у регулаторном периоду је обрачуната и за енергетску делатност транспорта природног гаса и за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас у висини од 7,50%, и то применом реалне цене сопственог капитала после опорезивања од 10,00% а коју Агенција оцењује као прихватљиву, пондерисане просечне

реалне цене позајмљеног капитала од 5,10% а која се креће у границама обазриво и рационално позајмљених средстава, прописаног учешћа сопственог капитала у финансирању регулисаних средстава од 40,00%, прописаног учешћа позајмљеног капитала у финансирању регулисаних средстава од 60,00% и стопе пореза на добит од 10,00%.

По основу повраћаја на регулисана средства у максимално одобрени приход у регулаторном периоду за енергетску делатност транспорта природног гаса укључен је износ од 901,3 милиона динара, док је у максимално одобрени приход у регулаторном периоду за енергетску делатност управљања транспортним системом укључен износ од 1,1 милиона динара.

На основу свега напред наведеног, предложена стопа повраћаја на регулисана средства у регулаторном периоду за предметне енергетске делатности се може сматрати оправданом и прихватљивом, нарочито имајући у виду неопходност даљег развоја система за транспорт природног гаса у земљи.

Регулисана средства

Регулисана средства у регулаторном периоду планирана су за енергетску делатност транспорта природног гаса у износу од 12.016,7 милиона динара, односно за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас у износу од 15,1 милиона динара. Приликом економско – финансијске анализе регулисаних средстава у регулаторном периоду треба имати у виду следеће:

- Вредност регулисаних средстава на почетку регулаторног периода за енергетску делатност транспорта природног гаса износи 12.044,7 милиона динара, односно за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас износи 13,1 милиона динара. Износ нето вредности средстава на почетку регулаторног периода а која је основ за утврђивање вредности регулисаних средстава на почетку регулаторног периода одговара износима исказаним у Билансима стања подносиоца захтева на дан 31.12.2009. године за предметне енергетске делатности. Према информацији подносиоца захтева, последња процена сталне имовине (значи и регулисаних средстава) извршена је са стањем на дан 01.01.2005. године од стране независног проценитеља ("Delloite&Touche") и ефекти процене унети су у пословне књиге. Према општем акту (Правилнику) о рачуноводству и рачуноводственим политикама подносиоца захтева изабрани модел процене некретнина, постројења и опреме је модел ревалоризације (процена поштене (фер) вредности).
- Нето вредност средстава прибављених без накнаде на почетку регулаторног периода за енергетску делатност транспорта природног гаса износи 1.481,4 милиона динара (11,5% нето вредности система за транспорт природног гаса који је активиран) и чине их нето вредност ГМРС са транспортног система за потребе екстерних корисника транспортног система, средства прибављена без накнаде од Националног инвестиционог плана и др. У енергетској делатности управљања транспортним системом за природни гас не постоје средства прибављена без накнаде на почетку регулаторног периода.
- Вредност регулисаних средстава на крају регулаторног периода за енергетску делатност транспорта природног гаса износи 11.988,7 милиона динара, односно за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас износи 17,0 милиона динара, и правилно су израчунате у складу са Методологијом.

На основу свега напред наведеног, предложена вредност регулисаних средстава у регулаторном периоду за предметне енергетске делатности се може сматрати оправданом и прихватљивом.

План улагања

ЈП "Србијагас" нема усвојен петогодишњи план развоја, што веома отежава анализу инвестиција, па се Агенција у оцени предложених инвестиција ослањала на Годишње извештаје и програме пословања.

Агенција оцењује да је веома важно да ЈП "Србијагас" што пре донесе План развоја, који треба да одреди стратешка усмерења и начин њихове реализације за наредне године и, између осталог, створи додатну подлогу за дугорочнију политику цена у гасном сектору.

Планом инвестиционих активности за 2010. годину предвиђена је изградња 46,35 km гасовода у 2010. години, од чега је двосмерни гасовод Госпођинци – Банатски Двор 42 km. Врло мало средстава је планирано за гасоводе који имају велики значај за сигурност снабдевања за велики број купаца у Србији и који би омогућили знатно повећање транспортованих количина гаса. Укупна планирана средстава у 2010. години за гасовод Елемир - Панчево, ГРЧ Панчево – Рафинерија Панчево, гасовод и ГМРС Крагујевац 2 за Фијат и испитивање магистралних гасовода интелигентним крацером износе 21 милион динара.

На почетку и на крају регулаторног периода предвиђена је изградња 3 прикључка, а активирање 1 прикључка у 2010. години.

За управљање транспортом предвиђено је проширење и осавремењавање телеметријског система.

Укупна улагања у регулаторном периоду планирана су за енергетску делатност транспорта природног гаса у износу од 841,1 милиона динара, односно за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас у износу од 58,8 милиона динара. У претходној години у енергетској делатности транспорта природног гаса уложено је 1.316,0 милиона динара (12,8% или 168,3 милиона динара из сопствених средстава и 87,2% или 1.147,7 милиона динара из донација и осталих прибављања без накнаде) а у енергетској делатности управљања транспортним системом за природни гас 49.000 динара (у потпуности из сопствених средстава).

У изворима финансирања планираних улагања у регулаторном периоду за енергетску делатност транспорта природног гаса сопствена средства учествују са 456,1 милиона динара (или 54,2%), кредити од домаћих пословних банака са 285,0 милиона динара (или 33,9%) и инокредити у износу од 100,0 милиона динара (или 11,9%). Сопствена средства као извор финансирања планираних улагања у регулаторном периоду крећу се у границама планираног трошка амортизације у регулаторном периоду (456,1 милиона динара) а за планиране кредите од домаћих пословних банака подносилац захтева је као доказ о реалности овог извора финансирања приложио потврду Војвођанске банке ад Нови Сад о спремности пословне банке да финансијски прати подносиоца захтева у планираним инвестиционим активностима. Планирана улагања у регулаторном периоду су исправно унета у обрачун регулисаних средстава у регулаторном периоду. Од укупно планираних улагања у регулаторном периоду (841,1 милиона динара) у регулаторном периоду неће бити активирано 465,0 милиона динара и овај износ нема

утицаја на висину регулисаних средстава, односно цена за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса.

У изворима финансирања планираних улагања у регулаторном периоду за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас сопствена средства учествују са 1,9 милиона динара (или 3,2%) а кредити од домаћих пословних банака са 56,9 милиона динара (или 96,8%). Сопствена средства као извор финансирања планираних улагања у регулаторном периоду крећу се у границама планираног трошка амортизације у регулаторном периоду (1,9 милиона динара) а за планиране кредите од домаћих пословних банака подносилац захтева је као доказ о реалности овог извора финансирања приложио потврду Војвођанске банке ад Нови Сад о спремности пословне банке да финансијски прати подносиоца захтева у планираним инвестиционим активностима. Планирана улагања у регулаторном периоду су исправно унета у обрачун регулисаних средстава у регулаторном периоду. Од укупно планираних улагања у регулаторном периоду (58,8 милиона динара) у регулаторном периоду неће бити активирано 52,9 милиона динара и овај износ нема утицаја на висину регулисаних средстава, односно цена за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса.

На основу свега напред наведеног, извори финансирања планираних улагања у регулаторном периоду за предметне енергетске делатности се могу сматрати оправданим и прихватљивим.

Трошкови за надокнаду губитака

Трошкови за надокнаду губитака у регулаторном периоду планирани су за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас у износу од 24,9 милиона динара. Пондерисана просечна набавна цена природног гаса за покриће губитака у регулаторном периоду (укључујући и све зависне трошкове набавке природног гаса) исказана је у износу од 30,9038 дин/м³, а што је заправо пондерисана просечна набавна цена природног гаса (укључујући и све зависне трошкове набавке природног гаса) за трговца природним гасом ради снабдевања тарифних купаца.

На основу свега напред наведеног, предложени трошкови за надокнаду губитака у регулаторном периоду за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас се могу сматрати оправданим и прихватљивим.

Остали приходи

Остали приходи у регулаторном периоду планирани су за енергетску делатност транспорта природног гаса у износу од 218,0 милиона динара (за 13,9% мање у односу на остварење у претходној години), односно за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас у износу од 107,0 милиона динара (за 13,9% мање у односу на остварење у претходној години) и доминантно се односе на приходе од транзита природног гаса за Босну и Херцеговину. Планирани приход од транзита природног гаса у регулаторном периоду мањи је у односу на остварење у претходној години услед мањих планираних количина за транзит природног гаса и промена курса УСД.

На основу свега напред наведеног, предложени остали приходи у регулаторном периоду за предметне енергетске делатности се могу сматрати оправданим и прихватљивим.

Корекциони елемент

Корекциони елемент за енергетску делатност транспорта природног гаса правилно је обрачунат у складу са Методологијом у износу од 652.078.000 динара. Корекциони елемент је обрачунат за део првог регулаторног периода у коме су се регулисане цене примењивале (од 16.10. до 31.12.2008. године) и за претходни регулаторни период (2009. година). Корекциони елемент је примарно последица значајно мањег остварења транспортованих количина природног гаса у претходном регулаторном периоду у односу на количине природног гаса које су као тарифни елемент коришћене у израчунавању регулисаних цена за први регулаторни период.

Корекциони елемент за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас правилно је обрачунат у складу са Методологијом у износу од -1.058.293.000 динара. Корекциони елемент је обрачунат за део првог регулаторног периода у коме су се регулисане цене примењивале (од 16.10. до 31.12.2008. године) и за претходни регулаторни период (2009. година). Корекциони елемент је примарно последица значајно мањег остварења количине природног гаса потребне за надокнаду губитака у систему за транспорт природног гаса у претходним регулаторним периодима у односу на количине природног гаса потребних за надокнаду губитака које су коришћене у израчунавању регулисаних цена за први регулаторни период.

На основу свега напред наведеног, корекциони елементи за претходне регулаторне периоде за предметне енергетске делатности обрачунати су у складу са Методологијом и могу се сматрати оправданим и прихватљивим.

Предложени максимално одобрени приход

Редни број	Позиција	Скраћенице	Транспорт природног гаса	Управљање транспортним системом за природни гас
1.	Оперативни трошкови	ОТ _т	998.744	98.269
2.	Трошкови амортизације	А _т	456.107	1.909
3.	Стопа повраћаја на регулисана средства	ППЦК	7,50%	7,50%
4.	Регулисана средства	РС _т	12.016.734	15.063
5.	Трошкови за надокнаду губитака у систему за транспорт природног гаса	Г _т	-	24.924
6.	Остали приходи	ОП _т	218.034	107.038
7.	Корекциони елемент	КЕ _т	652.078	-1.058.293
8.	Максимално одобрени приход:	МОП _т	2.790.150	-1.039.099

ЦЕНЕ ЗА ПРИСТУП И КОРИШЋЕЊЕ СИСТЕМА ЗА ТРАНСПОРТ ПРИРОДНОГ ГАСА

Алокација предложених максимално одобрених прихода предметних енергетских делатности на тарифне елементе (односно израчунавање цена по тарифним ставовима) извршено је у складу са Тарифним системом.

Ради целовитог сагледавања економско – финансијских ефеката који су последица обрачуна цена за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса подносиоца захтева као оператора транспортног система за природни гас, у наставку је приказан упоредни преглед постојећих и предложених цена за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса:

Тарифни елемент	Тарифни став	Јединица мере	Динара по јединици мере		Индекс
			Постојеће цене	Предложене цене	
Енергент	Енергент	m ³	0,52	0,79	151,9
Капацитет	Капацитет	m ³ /дан/година	35,51	54,98	154,8
Енергент	Енергент за управљање системом	m ³	0,36	0,00	-
Просечна цена прерачуната у дин/m ³			1,10	1,13	102,7

Напомена: Просечна цена прерачуната у дин/m³ која је приказана у табели има искључиво информативни карактер (ради упоредивости података).

